

gran y grossa obrada ab un peu quadrat, y de allí en amunt rodona, de llargaria de onse palms, poch mes o manco, y de gruixa o amplaria de nou pams, poch mes o manco, y en lo cap alt algun poch escantellada (...) y eb la cual pedra, fitta o terme se troban scritas algunas lletras, les quals per sa vellesa o antiquitat y per ser algun tant rompuda en lo cap de munt, com alt está dit, are de present no podem compendrer lo que volen dir".

Les lletres que llegeixen també les reflexen al document: "et exemplatae in huiusmodi instrumento quaedam litterae quae per me comprehensae fuerunt scriptae in eodem termino, sive fitta et sunt qua sequuntur. V.E.A.L. A.U.R. ARAXC. AXIR. L.P. UM. P. COSU. G. PRO. COS. VIAM" (PREVOSTI 1981a p. 528).

Aquesta peça ha estat reestudiada per G.Fabre, M.Mayer i I. Rodà, que han calculat unes dimensions conservades de 1.30 m. d'alçada (prop de 2.20 m. d'alçada originalment, si hi afegim una possible base) i de 57 cm. d'ample (9 pams de perímetre) (FABRE ET ALII 1984 p. 215). La lectura del text, segons aquests autors, permet restituir una dedicació a l'Emperador Caracalla, i al final del text apareixeria la referència a la Via Augusta i l'indicació de milles romanes (FABRE ET ALII 1984 p. 216).

FASES-CRONOLOGIA: Probablement d'època de l'emperador Caracalla. Tot i amb això la indicació de Via Augusta ens marca el pas per aquest punt d'una via que cal datar entorn l'últim decenni del s. I a.C.

ACTUACIONS REALITZADES: Tot i que s'ha buscat al llarg d'aquest segle, aquest miliari no ha estat trobat, encara que es possible que correspongui al monolit trobat recentment a Sant Vicenç de Montalt (jaciment nº 16.5).

BIBLIOGRAFIA: PREVOSTI 1981a, FABRE ET ALII 1984, BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: La situació d'aquest miliari ha estat un tema controvertit ja que s'ha buscat i no s'ha trobat, i sembla clar que la seva situació ajudaria a marcar el pas de la Via Augusta en aquest punt. El document del Notari d'Arenys situa el lloc on es troba el miliari: "se troba en la Vinya ahont de present estam constituïts, la qual segosn se diu es den LLeu Sastre d'Arenys, situada dins lo terme de Sant Martí d'Arenys, afrontant dita pessa terra per la part de ponent en lo Camí, ço es en la serra, per lo qual se va de la Parroquia de Caldes a casa den Gibert de Torrentbó (...) y de present la trobam assí en dita vinya ajaguda per terra per lo rost aball de dita vinya y lo cap de aquella devers lo dit camí o serra á la part de sol ponent, y trovam

la dita terme á deu o ó dotze passas dins dita Vinya prop dit Camí o serra" (PREVOSTI 1981a p. 527).

Amb aquesta referència FABRE ET ALII (1984 p. 215) no dubten a situar el mil.liari dins el terme de Caldes d'Estrac.

Tampoc es descartable del tot la possibilitat que aquest miliari sigui en realitat el que recentment s'ha trobat a Sant Vicenç de Montalt (nº 16.5), però ja molt més degradat, doncs no s'hi ha pogut llegir res. Si no es tracta del mateix mil.liari cal pensar que es tractaria del mil.liari següent.

VALORACIO: Mil.liari de la Via Augusta, que documenta el pas d'aquesta via no massa allunyada del mar, però ja per l'interior del territori (Torrentbó queda a l'interior).

Nº ORDRE: 22.1

NOM JACIMENT: Zona de l'esglèsia Parroquial.

MUNICIPI: Canet de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: Costat Oest de l'esglèsia Parroquial. 20 m.s.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Materials apareguts en efectuar-se diferents obres entorn l'esglèsia Parroquial (PERA 1986).

DESCRIPCIO MATERIALS:

* Al c) Sant Jaume nº 27-29 als anys 70 foren localitzats gran quantitat de frags. de Dressel 2/4, en un fragment dels quals hi aparegué la marca "IULI THEOPHIL". També aparegué alguna peça de ceràmica comuna i alguns fragments de Pascual 1 (PERA 1986b).

* Al c) Prat de la Riba aparegueren unes restes d'*opus signinum* i ceràmica romana (BURJACHS ET ALII 1987).

* Al c) de la Font nº 14 aparegueren en unes obres gran quantitat de ceràmiques: T.S. Aretina, T.S. Sud-Gàl·lica, T.S. Hispànica, T.S. Clara A, Parets Fines de 2ª meitat de s. I d.C., comuna romana, dòlia, llàntia de volutes, àmfora Dressel 1, Pascual 1 i tègula (PERA 1986a).

FASES-CRONOLOGIA: El material, que pot pertanyer a un únic jaciment situat en aquest sector, documenta un moment de finals de s. I a.C. o principis de S. I d.C. (l'àmfora Pascual 1 i la ceràmica Aretina pot portar-nos a l'època Augustea), datació més antiga que podria veure's reforçada per la presència d'àmfora Dresel 1, de cronologia més antiga.

El moment final queda documentat per la presència de T.S. Clara A, sense que s'hagi documentat material posterior.

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes fortuïtes.

BIBLIOGRAFIA: PERA 1986a, PERA 1986b, BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: L'estat del material aparegut, poc rodat, permet pensar que ens trobem prop del jaciment. El vòlum de material amfòric trobats al C) de la Font (uns 250 frags. d'àmfora), fa pensar en l'existència d'un petit abocador, si bé no hi ha restes de mala coccio (PERA 1986a p. 209).

VALORACIO: Assentament situat entorn l'àrea que ara ocupa l'Esglèsia Parroquial (l'antic Turó d'en Bigues), detectat en diverses troballes fortuïtes i mal conservades.

La presència de materials sobretot de s. I d.C., així com la preponderància de peces de pasta

tarraconense, fa pensar en la possibilitat que hi hagués a l'indret algun centre relacionat amb la seva producció.

Nº ORDRE: 22.2

NOM JACIMENT: Ca'l Bisbe.

MUNICIPI: Canet de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: Camps de conreu prop de Ca'l Bisbe, entre el torrent de les Pruneres i el camí de Canet a St. Cebrià de Vallalta. 92 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Probable camp de sitges. A la cantonada del camí de St. Cebrià i el camí de Cal Bisbe se'n conserva una, que ha estat excavada recentment (ARQUEOCIENCIA 1992). A tota la vessant de la zona, però, s'hi troben abundants restes de material ibèric superficial, especialment prop de la riera (DEFAUS-MARTIN 1989).

DESCRIPCIO MATERIALS: En el vessant, i recollides superficialment, s'hi ha trobat abundants restes de ceràmica ibèrica a torn, així com fragments informes d'àmfores Itàliques.

De l'interior de la sitja conservada s'hi havia pogut recollir àmfora ibèrica de boca plana, fragments d'urnes fetes a mà, fragments de bicònic de pasta grisa, i un *pondus* (DEFAUS-MARTIN 1989).

L'excavació de la sitja ha donat un conjunt de materials ibèrics, difícils de datar (per exemple alguns plats ibèrics de diàmetre gran). Ha aparegut com a element significatiu un fragment de Proto-Campaniana, amb decoració de gallons, que probablement cal datar en el s. III a.C. (ARQUEOCIENCIA 1992).

FASES-CRONOLOGIA: El fragment de Proto-Campaniana ens porta a una cronologia dins el s. III a.C.. De tota manera la presència de restes d'àmfora Itàlica permet pensar en que va perviure fins els inicis de l'època ibèrica final.

ACTUACIONS REALITZADES: Prospecció superficial l'any 89.

BIBLIOGRAFIA: DEFAUS-MARTIN 1989, ARQUEOCIENCIA 1992.

OBSERVACIONS: Aquest possible camp de sitges pot estar relacionat amb el jaciment de Can Niella (22.3), situat ben a prop. L'assentament de Can Niella presenta un conjunt ceràmica clar de l'ibèric final, amb Campaniana A i àmfora Itàlica i Italo-Campana, possiblement paral·lelitzable al material trobat

escampat en superfície a l'àrea de les sitges destruïdes.

VALORACIO: Camp de sitges ibèric, amortitzat en una època difícil de precisar, amb alguna sitja amortitzada al s. III a.C., si bé algunes sitges pogueren arribar fins època ibèrica final.

Nº ORDRE: 22.3

NOM JACIMENT: Can Niella.

MUNICIPI: Canet de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: A totes dues vessants del turó del mas Niella, entre el torrent de les Pruneres i el Rial de Can Segarres. 115 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Material superficial.

DESCRIPCIO MATERIALS: A la part baixa del vessant ha aparegut material rodat. A la part alta, en canvi, hi ha restes d'atuals més sencers: Campaniana A, àmfora ibèrica, ceràmica comuna ibèrica, vora de *kalathos* pintat, àmfora Itàlica i àmfora Italo-Campana (DEFAUS-MARTIN 1989).

FASES-CRONOLOGIA: El material trobat en superfície determina una cronologia d'època ibèrica final, possiblement de s. II a.C. (àmfora Itàlica, amb Campaniana A), en especial de la meitat de segle. Aquesta cronologia ve tan marcada pel fet que no trobem ni Campaniana B ni material posterior, com pel fet que es troba situat molt a prop de les sitges de Ca'l Bisbe (22.2), amb les quals podria estar relacionat.

ACTUACIONS REALITZADES: Prospecció superficial el 1989.

BIBLIOGRAFIA: DEFAUS-MARTIN 1989.

OBSERVACIONS: L'àrea prospectada i sondejada recentment en motiu de la construcció de l'Autovia del Maresme (ARQUEOCIENCIA 1992) no ha donat resultats positius, tret de la troballa d'una nansa de ceràmica a mà que podria ser prehistòrica.
Jaciment relacionat amb Ca'l Bisbe (22.2).

VALORACIO: Tot i que es tracta d'un jaciment conegut tan sols per la ceràmica superficial, sembla tractar-se d'un petit hàbitat de l'ibèric final situat en un turó, proper a les restes d'un camp de sitges amortitzat probablement en el mateix moment que s'abandona aquest hàbitat.

NO ORDRE: 23.

MUNICIPI: Sant Iscle de Vallalta.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: No s'ha localitzat cap jaciment arqueològic en tot el terme municipal de Sant Iscle.

ACTUACIONS REALITZADES: En l'elaboració de la carta arqueològica del 1987 s'efectuà un buidatge de la bibliografia arqueològica comarcal, no identificant-se cap jaciment. També es parlà amb aficionats locals, no localitzant-se cap nou jaciment.

BIBLIOGRAFIA: BURJACHS ET ALII 1987.

VALORACIO: Amb tota seguretat es tracta d'un problema de manca d'investigació, i possiblement també de manca de seguiment de les construccions que s'han efectuat els darrers anys a la zona. Es evident que l'absència de jaciments en aquesta àrea no s'explica per cap argument geogràfic o històric. Si bé sembla clar que fou sobretot la zona tocant al mar la que s'ocupà amb més densitat, també l'interior presentava una notable densitat d'ocupació (per exemple a Orrius, Dosrius, etc..), i especialment en el cas que ens ocupa, on la posició del municipi en una àrea de pas implica una notable freqüentació del lloc.

Nº ORDRE: 24.1

NOM JACIMENT: Torre Martina / el Farell.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: Entre la riera de la Murta i la riera de Vallalta, en un petit promontori. 50 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: S'han documentat dues estructures situades ben a prop:

* Torre Martina: Ja la Carta Arqueològica del 1945 (SERRA RAFOLS ET ALII 1945) mencionava en aquest punt restes de parets i paviments al Sud de Torre Martina. En aquest punt s'havien efectuat també algunes troballes de materials superficials, entre els quals una vora d'àmfora Itàlica Dressel 1 (SOLER 1981). Segons MIRO (1988 p. 43) entre els materials recollits en aquest punt s'hi troben fragments d'àmfora Pascual 1 amb defectes de coccio.

El 1983 s'hi efectuà una excavació d'urgència, localitzant-se diverses estructures (PERA-SOLER 1986 p. 265)(fig. 55.1):

- A la zona A, en l'inici del vessant Sud del turó, aparegué una habitació delimitada per dos murs arrebossats que tenia un paviment ceràmic molt ben conservat. En aquesta zona aparegué material ceràmic dominat per l'àmfora Pascual 1 i Dressel 2/4, però també hi havia T.S. Sud-Gàl·lica, Parets Fines, comuna romana i ceràmica de cuina.

- A la zona B, dalt del turó prop del vessant Sud, es va excavar una altre habitació, on aparegueren dos murs de 0.50 m. d'amplada. El material de l'habitació presentava materials romans barrejats amb d'altres de moderns. Entre els romans aparegué 1 fragment de Campaniana B (F. Lamb. 3) i un de Campaniana C (Lamb. 26), així com algun frag. informe de Sud-Gàl·lica, i ceràmica comuna i de cuina romana.

- A la zona C, en el vessant Sud-Occidental, es trobaren les restes d'una habitació delimitada per dos potents murs de 0.80 m. d'amplada, pavimentada amb *signinum*. Sols aparegué com a material fragments de tègula i d'àmfora.

- En aquesta zona, al Sud dels terrenys, uns furtius excavaren pels voltants de l'any 80 un talús on localitzaren dues sitges excavades en el sauló, amb l'aparició d'ossos humans (un crani) i ceràmica informe (SOLER-PERA 1986 p. 266). Actualment es conserva el marge on aparegueren les sitges, i s'hi poden veure també restes de tres murs tallats pels rebaixos de terres. Un d'aquests murs és molt proper a la sitja.

* L'edicle Danès. Situat a uns 150 m. de la Torre Martina, al costat d'un camí que davalla del turó al

torrent, era una petita construcció circular, d'uns 2.50 m. de diàmetre total i parets de 0.60 m.. Està feta de blocs grans escairats, i s'hi feu una reforma que emprà materials romans com ceràmica i picadís. Actualment està molt transformada per unes reformes dels anys 30 (PERA-SOLER 1986 p. 266), i és difícil assegurar la filiació romana (fig. 55.2).

FASES-CRONOLOGIA: L'assentament de Torre Martina presenta un nivell bastant clar de s. I d.C. amb les produccions d'àmfora Pascual 1, Dr. 2/4 i la T.S. Sud-Gal·lica.

Tenim, però, un conjunt trobat a la Cala B de material anterior (si bé aparegut amb material modern), entre el qual destaca la Campaniana B i C, un material que podria estar relacionat amb el paviment de *signinum* aparegut a la part baixa, i, especialment, amb les dues sitges aparegudes enmig d'altres murs. També anteriorment s'havia localitzat prop d'aquí una vora d'àmfora Dressel 1 Itàlica (SOLER 1981), el que dona un conjunt de materials republicans més o menys homogeni.

ACTUACIONS REALITZADES: Treballs fortuïtes en rebaixar-se la zona en unes construccions. S'hi efectuà una excavació d'urgència a càrrec de P. Pratdesaba.

BIBLIOGRAFIA: SERRA RAFOLS ET ALII 1945, SOLER 1981, SOLER-PERA 1986, BURJACHS ET ALII 1987, MIRO 1988.

OBSERVACIONS: La zona entorn el turó del Farell o Torre Martina presenta uns indicis d'un assentament de s. I d.C., amb precedent republicà.

- L'edicle Danès és de més difícil estudi. Si bé tipològicament podria semblar romà, la seva estructura fa difícil establir la funcionalitat (potser massa petita per ser un punt fortificat, encara que podria ser un punt de guaita i vigilància sobre la costa). La hipòtesi d'algun tipus de monument funerari es recolza en que està situat al costat d'un camí considerat antic.

VALORACIO: Conjunt d'estructures que testimonien l'ocupació de l'indret en època antiga. Si bé és clar un nivell Alt-Imperial, amb estructures d'habitació conservades, també la presència d'alguns materials republicans, així com de dos sitges situades prop d'altres estructures, permeten pensar en l'existència d'un hàbitat anterior.

La presència d'alguns fragments d'àmfora Pascual 1 amb defectes de cocción, permeten pensar que en aquest punt va funcionar-hi també un centre terrissaire amfòric. De nou, doncs, ens trobem un forn lligat a les primeres produccions de ví laietà, situat en un lloc amb elements de clara tradició indígena.

Nº ORDRE: 24.2

NOM JACIMENT: *Castrum* del Morer.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: En el vessant meridional d'un turó d'uns 150 m.s.n.m., turó que s'uneix als del voltant per un petit planell. El lloc s'anomena "les Valls", i és troba en un petit congost obert per la riera, en el seu vessant esquerre. 90 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Fortificació romana, composta de tres plataformes delimitades per murs i una torre (SOLER -PERA 1986 p. 262). L'aparell dels murs és de pedra seca, amb grans blocs trabats sense morter. Els murs descansen directament sobre el sauló, retallat en un mig metre. En una de les plataformes s'hi trobà enterrada en una cavitat un *dolium*, *in situ*, al costat d'una pedra quadrangular tallada amb un encaix.

La plataforma nº 2 mesurava uns 21 per 28 m. La plataforma nº 3 mesurava 26 m. per 28 m., si bé sembla que està afectada per retalls recents. La plataforma superior, o nº 1, està molt malmesa, i sobre ella descansava la torre (fig. 56).

La torre s'aixeca a la plataforma 1 i és de planta rectangular, de 9 per 12 m. Els murs sembla que tenien un gruix entre 1 i 2 m. Tot i que a simple vista sols es veien entre 0.5 i 1 m. conservats, les darreres actuacions de neteja al *castrum* (ARQUEOCICIENCIA 1992) han permès veure que l'altura conservada és superior al 1.5 m.

DESCRIPCIO MATERIALS: En el *castrum* s'havien trobat materials superficials (SOLER-PERA 1986 p. 263-64): T.S. Aretina, T.S. Sud-Gàl·lica, T.S. Marmorata, T.S. Hispànica, T. S. Clara A, comuna romana, Parets Fines, àmfora Pascual 1 i Dressel 2/4, així com una moneda d'Adrià. També, però, s'havien trobat alguns altres materials:

* 1 fragment de *signinum* amb decoració de tesseles formant un quadrat.

* 1 frag. de vora d'àmfora Dressel 1C.

En la neteja recent del *castrum* ha aparegut de nou un conjunt de material Alt-Imperial (amb la troballa de fragments d'àmfora tarraconesa), i un conjunt més abundant de materials Baix-Imperials, que arriben fins a la T.S. Clara D (ARQUEOCICIENCIA 1992).

FASES-CRONOLOGIA: Els indicis cronològics daten la fortificació en època d'August (T.S. Aretina, Pascual 1).

Sembla demostrada pel material superficial provinent de la netej la pervivència fins ben entrat el moment Baix-Imperial (Clara D).

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes superficials.

BIBLIOGRAFIA: SOLER 1978, SOLER-PERA 1986, BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: La fortificació controla el pas del camí vell de Calella, camí que passava al peu del turó on trobem la fortificació, rodejant-lo per l'Est i pel Sud, i remuntava la riera del Moré fins que més amunt pujava la Serra i seguia per la falda del Turó de l'Home, aprofitant així el pas més còmode (SOLER-PERA 1986 p. 269).

VALORACIO: Torre de defensa, situada estratègicament sobre el camí vell de Calella, possible pas de la via Augusta. La cronologia de les estructures que ha donat el material superficial correspon perfectament amb la cronologia donada a la construcció o reforma important que sofrí la via en època Augustea. La situació del *castrum*, en una vall tancada, sense bona visió sobre la costa, sembla demostrar la seva funció exclusiva de control sobre el pas de la via, que en aquest punt ha de fer un gir tancat per remontar la vall de la riera de Morer.

Nº ORDRE: 24.3

NOM JACIMENT: Forn del Morer.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: A la part baixa del turó on es troba el *castrum* del Morer, practicament al seus peus, per tant ben a prop del llit de la riera. 55 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Sembla que en els anys 30 foren vistos en aquest indret, on foren destruïts, diversos forns d'àmfores, que podrien haver estat tres (PERA-SOLER 1986 p. 262.).

Recentment, però, les excavacions dels arqueòlegs d'ARQUEOCIENCIA (1992) ha permès detectar en aquest indret un conjunt d'estructures més complexe i interessant:

- En primer lloc ha estat excavat un potent mur d'*opus caementicium*, d'aproximadament un metre d'amplada, que seguia el llit de la riera i que ha estat interpretat com un mur de contenció de les aigües de la riera. La trinxera de fonamentació d'aquest mur presentava un conjunt de fragments d'àmfora Pascual 1, sense cap fragment de Dressel

2/4, el que ha permès datar la construcció del mur en època Augustea.

- A aquest mur de contenció hi ve a desguassar un canaló fet de tègula, pedra i nanses d'àmfora, que arribava fins a la riera provinent de dalt.

- Al costat del mur de *caementicium*, però sense relació directa amb el mur, aparegué un nivell arqueològic amb gran quantitat de material amfòric, provinent d'un abocador: rebuigs d'àmfora (basicament Dressel 2/4, però també algun fragment recremat de Pascual 1), una peça de tobera, uns rodets de terra cuïta, etc... Aquest material no constitueix un abocador, però, sinó que per la sedimentació soferta ha estat interpretada pel geòleg d'ARQUEOCIENCIA com un estrat format per l'arrossegament des d'un punt de vista situat una mica més amunt. Cal pensar, doncs, que l'abocador es troba una mica més amunt d'aquest punt, així com els forns, no localitzats.

- El més interessant d'aquesta excavació, però, ha estat l'excavació d'un nivell arqueològic situat per sota del mur de *caementicium*, i per tant anterior. Es tracta d'un estrat totalment format per una acumulació d'escòries de ferro, algunes de gran tamany. El material que apareix associat amb l'escòria és ceràmica ibèrica a mà i comuna ibèrica. Es tracta, doncs, de les restes d'una ferreria d'època ibèrica, no sabem de quin moment però amb tota seguretat anterior a August.

DESCRIPCIO MATERIALS: Els materials provinents de les recents excavacions estan encara en estudi (ARQUEOCIENCIA 1992):

- D'antic s'havien recollit en superfície en aquest punt material amfòric del tipus Pascual 1 i Dressel 2/4, amb alguns fragments recremats (PERA-SOLER 1986 p. 263).

- El material aparegut en la fonamentació del mur de *caementicium* correspon únicament a frags. d'àmfora Pascual 1, sense Dressel 2/4 (ARQUEOCIENCIA 1992).

- El material arrossegat i acumulat aquí, provinent d'un abocador situat en un punt més alt, denota clarament la producció amfòrica a l'indret i l'existència d'un o més forns: s'han trobat restes de rebuigs d'àmfora Pascual 1 i Dressel 2/4, una peça de tobera en ceràmica, probablement pertanyent a l'estructura del forn, i uns rodets de ceràmica, que poden ser potser interpretats com a separadors. Algun fragment d'àmfora Dressel 2/4 porta la marca nexada "CHR" (ARQUEOCIENCIA 1992).

- Finalment el material ibèric aparegut junt amb les restes d'escòria de ferro, correspon a ceràmica a mà i comuna, sense poder precisar-se més (ARQUEOCIENCIA 1992).

FASES-CRONOLOGIA: El material provinent de la fonamentació del mur de *caementicium* correspon únicament a fragments d'àmfora Pascual 1, el que ha permès datar aquest estrat en època d'August. El nivell ibèric anterior ha de ser forçosament anterior a aquest moment, però el material ceràmic no permet afinar més la cronologia.

Pel que fa al moment final del forn, no s'ha trobat cap material posterior a les àmfores Dressel 2/4, pel que seria el moment final de la producció d'aquest tipus d'envàs el que marcaria el moment final del forn (si bé la vida al lloc, testimoniada al *castrum*, continua fins el Baix-Imperi).

ACTUACIONS REALITZADES: Prospeccions superficials ja d'antic. Excavació de l'àrea propera al llit de la riera amb motiu de les obres de construcció de l'Autovia del Maresme.

BIBLIOGRAFIA: PERA-SOLER 1986, MIRO 1986, BURJACHS ET ALII 1987, MIRO 1988, ARQUEOCICIENCIA 1992.

OBSERVACIONS: Cal pensar que el forn es troba situat en un punt més alt, on hi hauria també l'abocador, del qual sols coneixem els materials que ja d'antic anaren davallant cap a la riera. En qualsevol cas la construcció d'un mur de *caementicium* controlant la riera, i la presència d'una canalització de tègules que hi davallava, demostra com l'àrea industrial devia arribar fins la mateixa riera.

VALORACIO: El jaciment ens testimonia l'existència d'un nou forn d'àmfores a la comarca. Com molts altres forns tindria una evolució breu: un moment de producció inicial amb Pascual 1 (si bé no podem saber si hi hagueren produccions anteriors, donat que s'ha excavat una àrea molt marginal del conjunt), que perdura i té un gran moment amb les Dressel 2/4, per després aturar-se. El que té d'original aquest forn, però, és evidentment el clar precedent indígena que hem documentat sota mateix les estructures del nucli romà. Es tractaria també d'un nucli industrial, també un forn, però en aquest cas dedicat a la producció de ferro. Malgrat no hi hagi gaires indicis cronològics (si bé la proximitat d'un hàbitat indígena de l'ibèric final ben a prop d'aquí (nº 24.5), pot ser molt indicativa), és suggerent el fet que en un mateix punt s'hi ubiquen dos forns, un primer d'època ibèrica que produeix ferro, i després un que produeix àmfores vinàries. El lloc és propici per a l'activitat d'un forn, però ha canviat el tipus de producció.

NO ORDRE: 24.4

NOM JACIMENT: Poliesportiu Municipal.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: A la desembocadura de la riera de Sant Pol, a la riba dreta, ja practicament tocant a la costa. 5 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: En construir la N-II, al km. 670, va apareixer material arqueològic sense estructures, i també al edificar-se el Poliesportiu (PERA-SOLER 1986 p. 260-61).

DESCRIPCIO MATERIALS: Es tracta de materials no rodats:

- En fer la carretera aparegueren diversos fragments de ceràmica comuna romana, tègula, àmfora i dòlia.
- En construir-se el poliesportiu va apareixer ceràmica romana, un fragment de dòlia amb uns numerals inscrits, i T.S. Sud-Gàl·lica (PERA-SOLER 1986 p. 260-61).
- En elaborar-se la carta arqueològica s'hi recolliren més materials: Campaniana A, una àmfora Pascual 1 (amb marca "IULI TEOPHIL") i tègula.

FASES-CRONOLOGIA: Hi ha un material clarament Alt-Imperial, de s. I d.C., si bé també algun indici anterior.

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes fortuïtes en edificar-se, o bé superficials.

BIBLIOGRAFIA: PERA-SOLER 1986, BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: Cal tenir en compte que l'indret es situat al final de la riera, i poden haver-hi materials arrossegats, si be en principi no semblen materials rodats.

VALORACIO: Indicis d'un assentament Alt-Imperial.

Nº ORDRE: 24.5

NOM JACIMENT: Les Valls.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: En el costat Est del Torrent de les Valls i al Nord de Can Morer, vessant d'un petit turó. 60-70 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Per tota la vessant oest del turó, fins el torrent de les Valls, es troben materials superficials (DEFAUS-MARTIN 1989).

DESCRIPCIO MATERIALS: Es troben en superfície fragments d'àmfora Tarraconesa (Pascual 1) i de tègula principalment, així com també ceràmica ibèrica a torn, Parets Fines Itàliques i T.S. Aretina (DEFAUS-MARTIN 1989).

FASES-CRONOLOGIA: El material ens pot portat al moment entorn la segona meitat del s.I a.C. (Parets Fines Itàliques, ceràmica ibèrica), o ja l'època Augustea.

ACTUACIONS REALITZADES: prospecció superficial.

BIBLIOGRAFIA: DEFAUS-MARTIN 1989.

OBSERVACIONS: El material apareix en els camps menys rebaixats, a mig pendent, però es pot dir que el jaciment ocupa una àrea bastant extensa, molt propera al *castrum* i el forn del Morer, amb els quals sens dubte està relacionat (sobretot si tenim en compte que als forns hi han aparegut nivells ibèrics).

VALORACIO: Tot i que es tracta només de material superficial, sembla tracta-se d'un assentament important, vista l'àrea de troballes. Podria tractar-se d'un hàbitat de l'ibèric final que perviu fins època Augustea.

Nº ORDRE: 24.6

NOM JACIMENT: Provisionalment rep el nom 2000 A i 2000 B.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: En el coll format entre un petit turó situat quasi al final de la riera de Sant Pol, a la riba dreta, prop la platja, i la carena que separa Sant Pol de Canet. 40 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Es tracta de dues estructures diferents, però situades molt a prop i probablement relacionades (ARQUEOCIENCIA 1992):

- 2000 A: Es tracta d'una habitació retallada a la roca, al sauló, de planta rectangular. D'aquesta habitació surt una canalització (retallada també a la roca) tallada per un mur posterior.

En aquesta estructura s'hi ha trobat ceràmica ibèrica del tipus comú. Pel que fa al mur posterior, que talla la canalització, la rasa de construcció fou reomplerta amb terres on hi havia Campaniana B i un fragment informe de T.S. Aretina, el que permet datar la seva construcció en època Augustea.

- 2000 B: S'ha localitzat i excavat una espècie de canaló excavat al sauló (si bé no es segura la seva filiació antròpica, i podria tractar-se d'un element produït per l'erosió). En tot cas la depressió estava reomplerta per material arqueològic: àmfora ibèrica, i ceràmica comuna ibèrica informe.

FASES-CRONOLOGIA: El material més antic que tenim en aquest jaciment és l'àmfora i la ceràmica comuna ibèrica, que podria anar associat a la Campaniana B trobada en la fonamentació del mur Augusteu. El conjunt de material ibèric i la Campaniana B podria datar-se entorn el segon quart del s. I a.C.. Posteriorment tenim documentada una reforma del lloc, amb la construcció d'un mur que talla la canalització en època Augustea.

ACTUACIONS REALITZADES: Excavació de l'indret el 1992 per ARQUEOCIENCIA.

BIBLIOGRAFIA: ARQUEOCIENCIA 1992.

OBSERVACIONS: Entre el punt 2000 A i 2000 B va localitzar-se també un camí antic, que passava retallant el sauló (ARQUEOCIENCIA 1992).

VALORACIO: Petit assentament d'època ibèrica final, consistent en una habitació de la qual sortia un petit canal. En altres assentaments hem vist habitacions d'aquest tipus, retallades al sauló, aprofitades com a magatzem de dolia, però no sabem si aquest és el cas.

Nº ORDRE: 24.7

NOM JACIMENT: Veral de la Roca.

MUNICIPI: Sant Pol de Mar (Mapa nº 11).

SITUACIO: En un petit promontori sobre el tram final de la riera de Sant Pol, just a l'altre costat de l'elevació on es troba el jaciment nº 24.6. 40 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Habitació retallada a la roca. Consisteix en un retall rectangular al sauló, reomplert per un nivell arqueològic amb nombrosos fragments de dolia. L'estat precari en el que es trobaven les restes, però, molt arrasades, no va permetre identificar estructures en el seu interior (ARQUEOCIENCIA 1992).

DESCRIPCIO MATERIALS: El conjunt de material recuperats d'aquesta estructura, si bé escàs, és molt

interessant (actualment en fase d'estudi (ARQUEOCIENCIA 1992)).

Es tracta en la seva totalitat de material comú, sense cap fragment de ceràmica fina importada:

* Hi alguns fragments d'àmfora Itàlica informe.

* S'ha identificat 1 vora d'àmfora de pasta Itàlica, però no del tipus comú, sino més aviat del tipus d'Apul·lia. La forma de la vora sembla la Dressel 1, però també podria ser Lamboglia 2. En tot cas ha de pertanyer al grup d'àmfores importades d'Itàlia a partir de mitjans del s. II a.C..

* Hi ha diversos fragments d'imitacions d'àmfora Dressel 1 realitzades en pasta ibèrica. Hi ha un fragment de cos, un possible peu, i una vora. La vora, de petit tamany, presenta la pasta típica ibèrica, amb la disposició en sandvitx característica.

* Hi ha un conjunt molt nombrós de fragments de cos i vora de *dolia*. Es tracta de grans recipients, molt gruixuts, però no es tracta dels característics *dolia* romans, amb pasta semblant a la de l'àmfora (si bé amb desgreixant més gruixut), sinó que són unes *dolia* fabricades amb una pasta que recorda més aviat la pasta de la ceràmica a mà. La superfície de la peça és molt rugosa, i el desgreixant emprat té nombrosos elements del tamany d'un dau. L'aparença rústega de les peces és inqüestionable.

* La ceràmica comuna, majoritària amb gran diferència, és també característica. No és ceràmica propiament ibèrica, sino que semblen més aviat peces de pasta tarraconesa, molt precàries.

* No hi ha ceràmica a mà.

FASES-CRONOLOGIA: Es difícil datar aquest conjunt, si bé al presència d'àmfora Itàlica, entre elles una possible Dressel 1 o Lamb. 2, ens porta a l'època ibèrica final. La presència d'imitacions de Dressel 1 en pasta ibèrica (i no tarraconesa), podria portar-nos a una datació entorn el segon quart del s. I a.C. (COMAS ET ALII en premsa).

ACTUACIONS REALITZADES: Excavació l'any 1992 per part de l'empresa de treballs arqueològics ARQUEOCIENCIA.

BIBLIOGRAFIA: ARQUEOCIENCIA 1992.

OBSERVACIONS: Les estructures es trobaven molt arrasades.

VALORACIO: Es tracta d'un petit assentament, una sola habitació, retallada al sauló. El caire de l'assentament sembla més aviat de caràcter funcional (estructura retallada al sauló, gran quantitat de fragments de *dolia*, absència de qualsevol material ceràmic fi). De fet si bé el material propiament ibèric es escàs (imitació de Dressel 1), el tipus de ceràmica comuna (molt precària) i sobretot els *dolia* presents (molt grollers) fan pensar en un

assentament de caire indígena. Podria tractar-se
d'un magatzem de *dolia*.

NO ORDRE: 25.1

NOM JACIMENT: Camí de Can Puig.

MUNICIPI: Sant Cebrià de Vallalta (Mapa nº 11).

SITUACIO: Al camí de Can Puig, que va de Canet a St.Cebrià de Vallalta, a 1500 m. del casc urbà de Canet, al costat esquerre. 110 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Material superficial.

DESCRIPCIO MATERIALS: J. Pera va trobar-hi diversos fragments de tègula, ímbrex, 5 fragments de comuna romana i un fragment de *dolium* (BURJACHS ET ALII 1987).

FASES-CRONOLOGIA: Restes d'època romana.

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes superficials.

BIBLIOGRAFIA: BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: Tot i que no hi ha materials d'època republicana, recollim aquesta notícia perquè ens trobem en una zona on practicament no es coneixen jaciments arqueològics, i per tant val la pena recollir aquells que tenen alguna relació amb el món antic. També és interessant perquè el jaciment es situat a tocar d'un camí que podria remontar-se a l'època antiga.

VALORACIO: Restes d'un assentament d'època romana del qual practicament no coneixem res, excepte el seu probable caràcter funcional.

NO ORDRE: 25.2

NOM JACIMENT: Puig Castell.

MUNICIPI: Sant Cebrià de Vallalta (Mapa nº 11).

SITUACIO: Al cim del Turó del Puig del Castell. 181 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Poblat ibèric enmurallat (SANMARTI 1986 nº 10, p. 65. i ss.). La principal estructura visible en l'actualitat són les restes de la muralla, que es conserva practicament en la seva total longitud. Esta construïda amb blocs de granit i d'esquist, d'entre 20 x 75 cm. d'amplada i entre 15 i 30 cm. d'alçada. Mesura uns 115 cm. d'ample i es conserva en una alçada d'entre 115-120 cm.

La muralla encercla una àrea reduïda, d'uns 60 per 25 metres (fig. 57). L'àrea ocupada per tant seria de poc més de 0.1 Ha. (SANMARTI-SANTACANA p. 129). S'ha excavat sols una habitació (J.Codina, de l'arxiu-museu de Calella), que presentava una planta rectangular, parcialment excavada en la roca granítica. També s'han efectuat actuacions clandestines, que permeten veure una habitació que s'entrega perpendicularment a la muralla. SANMARTI (1986) ha interpretat les restes com un característic poblat d'erola, amb habitacions adosades radialment al la muralla, i obertes vers l'interior.

DESCRIPCIO MATERIALS: Entre el material local hi trobem ceràmica ibèrica a torn i a mà (J. SANMARTI (1986) destaca el predomini de la ceràmica a mà sobre el torn).

Com a importacions trobem: peces d'àtica de vernís negre, proto-Campaniana del Taller de Roses, Campaniana A, àmfora Púnico-Ebussitana, àmfora Cartaginesa, àmfora Itàlica (material en estudi per Albert Martín).

Hi ha també abundants restes de tovots, fusaioles i *pondera* (BURJACHS ET ALII 1987).

FASES-CRONOLOGIA: El material importat que coneixem del poblat permet documentar l'ocupació de l'indret ja al s. IV a.C. La presència de productes del s. III (Proto-Campaniana de 2a meitat de s. III) i II a.C. (Campaniana A) ens documenta la pervivència d'ocupació en aquests moments.

L'absència de Campaniana B permet pensar que el poblat s'abandonà abans de finals del s. II a.C.

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes superficials ja d'antic. Excavació d'una habitació l'any 1980, i sembla que se n'havia excavat una altre el 1959 (Museu-Arxiu de Calella).

BIBLIOGRAFIA: SERRA RAFOLS ET ALII 1945 p. 173, SANMARTI 1986, MALUQUER ET ALII 1986, BURJACHS ET ALII 1987, PUJOL 1991, SANMARTI-SANTACANA 1991.

OBSERVACIONS: Es tracta d'un poblat situat sobre el pas del camí que uneix les àrees interiors de la comarca de manera transversal, prop de la sortida al mar que suposa la Riera de Sant Pol.

VALORACIO: Petit *oppidum* ibèric del qual practicament sols en coneixem la seva muralla (que no sabem quan fou construïda) i que va perviure durant un cert temps dins l'òrbita romana, sense arribar però a finals del s.II a.C., quan ja sembla abandonat.

NO ORDRE: 26.1

NOM JACIMENT: Turó d'en Comes.

MUNICIPI: Calella (Mapa nº 13).

SITUACIO: Al Nord-Oest del poble de Calella, a la dreta de la riera de Calella, a l'alçada del km. 3 de la carretera d'Hortsavinyà. Prop de la riera de la Coma. 100-80 m.s.n.m.

DESCRIPCIO ESTRUCTURES: Material superficial, sense que s'hagi localitzat el punt concret d'on procedeix el material.

DESCRIPCIO MATERIALS: S'han trobat restes disperses de ceràmica ibèrica i àmfora Itàlica.

FASES-CRONOLOGIA: Horitzó ibèric, amb possible pervivència dins l'ibèric final.

ACTUACIONS REALITZADES: Troballes superficials.

BIBLIOGRAFIA: BURJACHS ET ALII 1987.

OBSERVACIONS: També a prop d'aquest punt hi ha documentada una antiga troballa en el lloc anomenat "la Pujada Blanca", situat a la zona de l'urbanització Can Carreras (camps erms situats entre el Sot de Mas i el torrent afluent del torrent dels Freres), que consistia en sitges amb cendres i materials ceràmics, fusaioles i *pondera*. Prospectant el lloc recentment, però, s'ha vist que el lloc era molt erosionat, i sols s'hi ha trobat alguna resta de ceràmica a torn molt escadussera.

VALORACIO: Restes ibèriques, possible indici d'un assentament situat a la zona. També les notícies de troballes de sitges indiquen aquesta ocupació, que no s'ha pogut contrastar, però.

NO ORDRE: 26.2

NOM JACIMENT: El Roser / el Mujal.

MUNICIPI: Calella (Mapa nº 12).

SITUACIO: Area entorn una petita elevació situada on desemboca la riera de Calella al Mar, ben a prop de la costa. Dalt del turó hi ha l'ermita dedicada a la verge del "Roser". Actualment és una zona situada prop de l'urbanització "Toyca", al costat de la N-II. 15 m.s.n.m.

DESCRIPCIÓ ESTRUCTURES: Restes pertanyents a un centre terrissaire, que ha estat interpretat com la *pars rustica* d'una vil·la. Sembla que ja el 1947 es destruïren algunes restes, entre elles un *Iacus* de *signinum*. S'ha excavat a diverses zones del jaciment (fig. 58):

* La primera zona on s'excavà fou a "El Roser", on es descobriren inicialment part de les restes d'una possible vil·la dedicada a la producció del vi, amb diverses troballes entre les quals destacava un *Iacus*, les dependències anexas, i algunes *dolia* (LOPEZ ET ALII 1987 p. 324).

Aquestes estructures, però, no corresponien propiament al model de la vil·la romana. Els arqueòlegs van adonar-se que aquell tipus d'aparells i constucció no corresponia a una vil·la: "Sin embargo hay un hecho que, tal vez por lo corriente y poco valorado, ha llamado mucho nuestra atención. Nos referimos a los aparejos de los muros. Se trata de construcciones toscamente ejecutadas, a base de sillares poco trabajados que no se unen con mortero más que en ocasiones excepcionales, como la provocada por la cimentación del muro S en un lugar inseguro. Estas construcciones integran esquemas arquitectónicos difundidos homogéneamente dentro del mundo romano y sujetas a unas normas espaciales poco menos que invariables, pero son tambien un exponente de la continuación de usos constructivos anteriores (...) Los muros de la villa del Roser responden en su ejecución a unas tradiciones netamente ibéricas. Tales paramentos, de piedras mal escuadradas, unidas en seco, carentes de revestimiento y, salvo excepciones, provistos de una cimentación expeditiva, son perfectamente comparables a los de un poblado ibérico de algunos años antes" (LOPEZ 1986 p. 60-61, reeditat a LOPEZ 1989 p. 204).

Entre els murs del Roser en trobem nombrosos que estan fets amb pedra calcàrea, pissarra, granet i algunes tègules. Així, en la descripció del mur 7 (LOPEZ 1986, U.E. 7), se'ns diu que "se trata de un paramento construido con un rudimentario opus mixtum, en el que se mezclan sillares, poco escuadrados y colocados en seco a soga y tizón, con cierta cantidad de tégulae". Es tracta de la tècnica emprada també en altres jaciments que tenen nivells de l'ibèric final (per exemple Can Balençó, 13.17). També en aquest sector va construir-se un dipòsit en *signinum*, que tenia com a murs de suport murs de pedra seca (U.E. 19).

Pel que fa als paviments, aquests eren de terra batuda extremadament dèbil i molt mal conservada (U.E. 26).

Per tant, si bé el tipus d'estructures (amb *Iacus* i *dòlies*), respón a un model romà, el tipus de construcció, de parament, respon a una tècnica constructiva indígena.

Al turó del Roser va obrir-se el 1983 una cala a la plataforma central del turó ((M.MIRO 1983) on va apareixer un mur de pedres irregulars lligades sense argamassa. El mur es recolzava sobre una especie de banqueteta de més amplada. A aquest mur hi anava adossat un paviment de terra batuda (U.E. 10) sobre el qual s'hi havia dipositat un estrat que amortitzava l'estructura (U.E. 2), corresponent a un nivell de derrumbament.

* A la segona zona, denominada "El Mujal", es coneixia des del 1958 l'existència d'un centre productor d'àmfores, doncs s'hi havien trobat rebutjos de cuita (PASCUAL 1977 p. 67). La proximitat a les restes de "El Roser" indica que es tracta del mateix jaciment.

El 1988 es va excavar aquest punt, localitzant-se part de les escombreres del forn, amb unes dimensions molt grans, i es van excavar les restes d'estructures que delimiten unes habitacions allargades de dimensions molt importants (uns 30 m.), que fan pensar als arqueòlegs que es tracta de tallers o magatzems. S'identificaren uns murs de pedra seca (lligada amb fang). A part es trobaren també uns murs de gran llargària fets amb pedres irregulars, grans i petites, de 2 m. d'alçada i 80 cm. d'ample. Aquests murs presentaven nombroses canalitzacions. El conjunt correspón sens dubte a un centre de producció amfòrica de molta importància, amb producció d'àmfores Laietana 1, Pascual 1 i Dressel 2/4. (DEFAUS-MARTIN-RIGO 1988). L'àrea afectada per la troballa de restes arqueològiques ocupa una extensió d'uns 2500 m².

* En les primeres excavacions a el "Roser" ja s'havien trobat en l'excavació materials ibèrics, el que havia fet pensar en la pre-existència d'un nucli ibèric, possiblement situat en un turó destruït per la construcció de la N-II (LOPEZ ET ALII 1987, LOPEZ 1989 p. 204-205). Les darreres excavacions al "Mujal" han mostrat un estrat amb ceràmiques ibèriques, de l'ibèric ple, si bé és un estrat situat gairebé al nivell del mar (DEFAUS-MARTIN-RIGO 1988).

DESCRIPCIO MATERIALS:

- Els materials trobats a la primera zona, "El Roser", abans de les excavacions del 1981, eren (LOPEZ 1986 p. 14 i ss.):

* Campaniana A: 8 frags. F. Lamb. 27, 2 frags. Lamb. 33, 2 frags. Lamb. 36.

* Campaniana B: 1 frag. Lamb 1, 4 frag. Lamb 5.

* Ceràmica ibèrica comuna (entre ells *kalathoi*), àmfora ibèrica, grisa Emporitana (més de 50 peces) i ibèrica pintada.

* Ibèrica a mà.

* T.S. Aretina (amb 1 frag, d'Aretina de vernís negre), T.S. Sud-Gàl·lica, àmfora Pascual 1 i Dressel 2/4.

- Els materials que aparegueren en les excavacions d'A. Lopez foren (LOPEZ 1986 p. 39):

Ceràmica Fina.

* Campaniana A: predominen formes Lamb. 31 i 33, i també hi ha Lamb. 27 b i c, Lamb. 36, lamb. 55, i alguna arcaïtzant com la Lamb. 23.

* Campaniana B: Es trobamenys que la A, sobretot hi ha les formes Lamb. 5 i Lamb. 7.

* B-oides: 1 peça Morel 2258.

* T.S. Aretina, i T.S. Sud-Gàl·lica en l'estrat d'amortització.

Ceràmica comuna.

* Comuna ibèrica (5 gerres, 8 àmfores).

* Ceràmica Ibèrica a mà, que apareix a tots els estrats del jaciment (LOPEZ 1986 p. 54). Es documenten peces de perfil en "S", amb vora bisellada, i amb cordons digitats.

* Ibèrica pintada (*kalathoi*).

* Grisa emporitana (22 peces de bicònic, 22 peces de pàtera).

* Comuna Itàlica (F. V. 14).

Cal destacar entre els materials corresponents a aquest sector de "El Roser", els que aparegueren en l'U.E. 2 de la cala oberta el 1983 (M. MIRO 1983): Campaniana A (1 Forma Lamb. 27), Campaniana B, ceràmica grollera a torn (probablement ibèrica de tècnica tardana), T.S. Itàlica (Goud. 27), comuna oxidada i reduïda, Parets Fines, comuna africana, tègula i dòlia.

- A la segona zona és localitzaren en els abocadors i la zona dels tallers (en superfície), els rebutjos de les peces produïdes al forn. Es tractava bàsicament d'àmfora: Laietana 1, Pascual 1 i Dressel 2/4, amb restes evidents de producció dels tres tipus. S'ha localitzat les marques HILARI, ACASTI, CISSI (o CHR segons les interpretacions), FAMULI, CHI, MA AR ANTHI, MAX, IULI THEOPHIL, L. FULVI.

També al forn es produïen peces comunes. Són destacables especialment els materials recollits per A. LOPEZ (1986 p. 14-39), que destaca com continuen produint-se peces ibèriques: sobreviuen els *kalathoi* (produïts amb la pasta de la ceràmica comuna de la tarraconesa, per tant produïts aquí), els bicònics, els bols hemi-esfèrics. També s'ha detectat la presència de *pondera*, idèntics als ibèrics. Segons A. Lopez (LOPEZ ET ALII 1987 p. 324) es tractava de peces comuns amb formes inspirades directament en les precedents ibèriques.

En canvi són romanes les formes per a exportar: àmfora, tègula i dòlia.